

ΤΟΜΕΑΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

&

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
100 ΧΡΟΝΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
1909 – 2009

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ, 11-13 ΜΑΡΤΙΟΥ 2009

(Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος»)

ΑΘΗΝΑ 2009

Επιμέλεια Προγράμματος: ΜΗΝΑΣ ΑΛ. ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΚΟΥΖΑΣ

ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ Δ. ΠΕΡΠΑΤΑΡΗ

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος: ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΜΕΡΑΚΛΗΣ, Ομότιμος Καθηγητής των Πανεπιστημίων Αθηνών και Ιωαννίνων και Πρόεδρος της Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας.

Αντιπρόεδρος: ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ, Καθηγητής - Διευθυντής του Τομέα Βυζαντινής Φιλολογίας και Λαογραφίας και Πρόεδρος του Τμήματος Τουρκικών και Ασιατικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Γενικός Γραμματέας: ΜΗΝΑΣ ΑΛ. ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών και Γενικός Γραμματέας της Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας.

Ταμίας: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, Λέκτορας Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Μέλη: ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Δ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΙΔΗΣ, τ. Διευθυντής Ερευνών του ΚΕΕΛ της Ακαδημίας Αθηνών – Δρ Λαογραφίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

ΤΕΤΑΡΤΗ, 11 ΜΑΡΤΙΟΥ 2009

ΕΝΑΡΞΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

10:00 Εγγραφές και υποδοχή Συνέδρων.

10:30 Χαιρετισμοί από τους:

Καθηγητή Μ. Γ. ΜΕΡΑΚΛΗ και Πρόεδρο του Συνεδρίου.

Καθηγητή ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ και Αντιπρόεδρο του Συνεδρίου.

Πρύτανη του Πανεπιστημίου Αθηνών ΧΡΗΣΤΟ ΚΙΤΤΑ.

Πρόεδρο του Τμήματος Φιλολογίας ΑΝΔΡΕΑ ΒΟΣΚΟ.

ΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΥΤΑΝΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

κ. ΧΡΗΣΤΟ ΚΙΤΤΑ

ΤΕΤΑΡΤΗ, 11 ΜΑΡΤΙΟΥ 2009

ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος: Καθηγητής ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΣ, Γενικός Γραμματέας Πανεπιστημίου Αθηνών.

Γραμματέας: ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ Δ. ΠΕΡΠΑΤΑΡΗ

- 11:00 - 11:20** ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΜΕΡΑΚΛΗΣ, Η συνέχεια της Λαογραφίας.
- 11:20 - 11:40** ΜΗΝΑΣ ΑΛ. ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ, Θεώρηση των λαογραφικών σπουδών στην Ελλάδα. Πρώτη περίοδος: 1907-1947.
- 11:40 - 12:00** ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΟΛΥΜΕΡΟΥ-ΚΑΜΗΛΑΚΗ, Το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών και οι λαογραφικές σπουδές στην Ελλάδα.
- 12:00 - 12:20** ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ, «Μνημεία του λόγου», επιτόπια έρευνα και προφορικότητα: Από την συγκριτική – ιστορική μέθοδο του Ν. Πολίτη σε μία ολιστική προσέγγιση της (προφορικής) παράδοσης.
- 12:20 - 12:40** ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΑΛΕΞΑΚΗΣ, Η Λαογραφία ως Ανθρωπολογία και η Ανθρωπολογία ως Λαογραφία στην Ελλάδα. Μια κριτική από μέσα.
- 12:40 - 13:00** ΜΑΝΟΛΗΣ Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ, Πανεπιστημιακά Λαογραφικά Αρχεία: Συγκρότηση, περιεχόμενα και αξιολόγηση.
- 13:00 - 13:20** ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΕΣ, Διαχείριση ψηφιακού πολιτιστικού αποθέματος και δημιουργία λαογραφικών ψηφιακών εφαρμογών: όροι της διατήρησης και της μεταβίβασης της λαογραφικής κληρονομιάς στην εποχή του διαδικτύου.
- 13:20 - 13:40** ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΤΣΑΡΗΣ, Η αντιδικία Κωνσταντίνου Κόντου – Νικολάου Γ. Πολίτη. Ορατές και άδηλες όψεις μιας πολύμορφης σύγκρουσης.
- 13:40 - 14:00** ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΠΑΠΑΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ, Η εκλογή του R. M. Dawkins ως επίτιμου εταίρου στη νεοσύστατη Ελληνική Λαογραφική Εταιρεία.
- 14:00 – 14:20** ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΤΕΤΑΡΤΗ, 11 ΜΑΡΤΙΟΥ 2009**Β' ΣΥΝΕΔΡΙΑ (Απόγευμα)**

Πρόεδρος: Καθηγητής ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ, Διευθυντής του Τομέα Βυζαντινής Φιλολογίας και Λαογραφίας.

Γραμματέας: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΖΑΣ

- 17:00 – 17:20** ΡΕΑ ΚΑΚΑΜΠΟΥΡΑ, Λαογραφία και Ψυχολογία των λαών.
- 17:20 – 17:40** ΚΩΣΤΑΣ ΣΑΧΙΝΙΔΗΣ, Μεθοδολογία κοινωνικής έρευνας για τον λαϊκό πολιτισμό.
- 17:40 – 18:00** ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΠΟΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ, Χώρος, τόπος, τοπία: Οι πολλαπλές διαστάσεις των τοπικών κοινοτήτων και η σύγχρονη ερευνητική τους προσέγγιση.
- 18:00 – 18:20** ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΑΔΩΡΟΣ, Το περιοδικό «Λαογραφία» και οι σύγχρονες επιστήμες του ανθρώπου.
- 18:20 – 18:40** ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ Δ. ΠΕΡΠΑΤΑΡΗ, Η έρευνα της ανθρωπολογικής διάστασης του λαϊκού μύθου.
- 18:40 – 19:00** Γ. ΜΙΧΑΗΛ, Για μια ποιητική – φιλοσοφική Λαογραφία.
- 19:00 – 19:20** ΜΕΤΑΞΟΥΛΑ ΜΑΝΙΚΑΡΟΥ, Τα λαογραφικά κείμενα στα λογοτεχνικά περιοδικά της Ρούμελης, κατά το χρονικό διάστημα 1950-1967.
- 19:20 – 19:40** ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΠΕΜΠΤΗ, 12 ΜΑΡΤΙΟΥ 2009**Γ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ (Πρωί)**

Πρόεδρος: Καθηγητής ΦΩΤΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Γραμματέας: ΖΗΝΟΒΙΑ ΣΟΥΛΗ

- 9:30 – 9:50** ΒΑΛΤΕΡ ΠΟΥΧΝΕΡ, Η έννοια της “σκηνοθετημένης αυθεντικότητας” στην έρευνα του σημερινού λαϊκού πολιτισμού.
- 9:50 – 10:10** ΜΑΝΟΛΗΣ Γ. ΣΕΡΓΗΣ, Ηχοτοπία της Αθήνας στο συγγραφικό έργο του Μιχαήλ Μητσάκη. Συμβολή στη διεύρυνση της θεματολογίας της Κοινωνικής Λαογραφίας.
- 10:10 – 10:30** ΜΑΡΙΑΝΘΗ ΚΑΠΛΑΝΟΓΛΟΥ, Φολκλορισμός και παράδοση.
- 10:30 – 10:50** ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ, Λαϊκός πολιτισμός και φολκλορισμός. Σύγχρονες λαογραφικές προσεγγίσεις.

- 10:50 – 11:10** ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΖΑΣ, Ο κόσμος του super market: Λαογραφική – ανθρωπολογική προσέγγιση των υπεραγορών του αστικού χώρου.
- 11:10 – 11:30** ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΟΨΙΔΑ – ΒΡΕΤΤΟΥ, Από τη γαστρονομική φιλολογία των «Δειπνοσοφιστών» στους «Βορβορυγμούς» των μπλόγκερς. Η διαπολιτισμική λαογραφία της ευζωίας.
- 11:30 – 11:50** ΣΥΖΗΤΗΣΗ
- 11:50 -12:00** ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

ΠΕΜΠΤΗ, 12 ΜΑΡΤΙΟΥ 2009

Δ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ (Πρω)

Πρόεδρος: Καθηγητής ΒΑΛΤΕΡ ΠΟΥΧΝΕΡ

Γραμματέας: ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΠΑΠΑΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

- 12:00 – 12:20** ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ, «Ο βίος εν τη ξενιτεία»: Λαογραφικές και ανθρωπολογικές προσεγγίσεις στη μελέτη της ελληνικής μετανάστευσης.
- 12:20 – 12:40** ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΝΤΑΞΗΣ, Η διείσδυση της πόλης στο χωριό και αντιστρόφως.
- 12:40 -13:00** ΣΤΕΛΛΑ ΒΑΤΟΥΓΓΙΟΥ, Λαογραφία και Κινηματογράφος.
- 13:00 – 13:20** ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΡΠΟΥΖΗΣ, Αστική Λαογραφία. Ορισμένες μεθοδολογικές προσεγγίσεις και παρατηρήσεις σχετικά με την έρευνα.
- 13:20 – 13:40** ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΡΓΩΝΗΣ, Regionalismus και Λαογραφία. Η ανάδειξη της τοπικής πολιτισμικής ταυτότητας των Τζουμέρκων της Ηπείρου.
- 13:40 – 14:00** ΧΡΗΣΤΟΣ ΖΕΡΙΤΗΣ, Πολιτιστικές παρεμβάσεις της Λαογραφίας.
- 14:00 – 14:20** ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΠΕΜΠΤΗ, 12 ΜΑΡΤΙΟΥ 2009

Ε' ΣΥΝΕΔΡΙΑ (Απόγευμα)

Πρόεδρος: Καθηγητής ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

Γραμματέας: ΖΩΗ ΖΟΥΠΑ

- 17:00 – 17:20** ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, Μια περιπέτεια και ένας πλάγιος λόγος.

- 17:20 – 17:40** ΜΑΡΙΝΑ ΒΡΕΛΛΗ – ΖΑΧΟΥ, Η διδασκαλία της Λαογραφίας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
- 17:40 – 18:00** ΑΝΝΑ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ – ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΑ, Διδασκαλία της Λαογραφίας και επιτόπια έρευνα.
- 18:00 – 18:20** ΑΝΝΑ ΛΥΔΑΚΗ, Η λαογραφική έρευνα: Μέθοδοι και τεχνικές.
- 18:20 – 18:40** ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΕΝΕΚΟΣ, Λαογραφία και Εκπαίδευση: Τα σύγχρονα σχολικά εγχειρίδια του Δημοτικού και ο λαϊκός πολιτισμός.
- 18:40 – 19:00** ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΔΑΜΙΑΝΟΥ, Η Λαογραφία στα Παιδαγωγικά Τμήματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- 19:00 – 19:20** ΣΥΖΗΤΗΣΗ
- 19:20 – 19:40** ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

ΠΕΜΠΤΗ, 12 ΜΑΡΤΙΟΥ 2009

ΣΤ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ (Απόγευμα)

Πρόεδρος: Αν. Καθηγητής ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Γραμματέας: ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΙΤΣΙΝΕΛΗΣ

- 20:00 – 20:20** ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ, Βυζαντινή Φιλολογία και Λαογραφία. Το παράδειγμα του Μάξιμου Καυσοκαλυβίτη.
- 20:20 – 20:40** ΑΝΤΩΝΙΟΣ Δ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ, Λαογραφικά στοιχεία στο έργο του Γεωργίου Σφραντζή.
- 20:40 – 21:00** ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ ΚΟΛΙΑΣ, Η έρευνα του βίου και του πολιτισμού των Βυζαντινών από τον Φ. Κουκουλέ μέχρι σήμερα.
- 21:00 – 21:20** ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΔΟΥΛΑΒΕΡΑΣ, Λαογραφία και Λογοτεχνία.
- 21:20 – 21:40** ΓΙΩΡΓΟΣ ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΣ (σε συνεργασία με τη μεταπτυχιακή φοιτήτρια ΕΛΕΝΗ ΒΡΥΝΙΩΤΗ), Η στάση της κριτικής στα φιλολογική μέθοδο του Νικολάου Πολίτη. Μια προσέγγιση με οδηγό τις πηγές που χρησιμοποίησε της «Εκλογές» (Γ. Θανόπουλος). Οι ποσοτικές και ποιοτικές μεταβολές στα Λιανοτράγουδα των «Εκλογών» (Ελένη Βρυνιώτη).
- 21:40 – 22:00** ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 13 ΜΑΡΤΙΟΥ 2009

Ζ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ (Πρωί)

Πρόεδρος: Καθηγητής ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ ΚΟΛΙΑΣ

Γραμματέας: ΕΛΕΝΗ ΒΡΥΝΙΩΤΗ

- 9:30 – 9:50** ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΟΡΡΕ – ΖΩΓΡΑΦΟΥ, Η έρευνα της λαϊκής τέχνης στον 20ό αιώνα.
- 9:50 – 10:10** ANNA – ΙΩΑΝΝΑ ΓΟΥΗΛ – ΜΠΑΔΙΕΡΙΤΑΚΗ, Η διδασκαλία του γνωστικού αντικειμένου «Λαογραφία – Νεοελληνική λαϊκή τέχνη».
- 10:10 – 10:30** ΜΑΓΔΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ, Χορός και Ελληνική Λαογραφία: Προβληματισμοί και επισημάνσεις.
- 10:30 – 10:50** ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΖΙΚΑΣ, Λαογραφία και Μυθιστόρημα. Διαλογικές σχέσεις μεταξύ επιστήμης, τέχνης και αστικού πολιτισμού.
- 10:50 – 11:10** ΜΑΡΙΑ ΘΕΟΧΑΡΗ, Στοιχεία λαϊκού βίου στη μεταβυζαντινή εικονογραφία της Μεσσηνιακής Μάνης.
- 11:10 – 11:30** ΣΥΖΗΤΗΣΗ
- 11:30 -12:00** ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 13 ΜΑΡΤΙΟΥ 2009

Η' ΣΥΝΕΔΡΙΑ (Πρωί)

Πρόεδρος: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΟΡΡΕ – ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Γραμματέας: ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΑΤΣΑΦΑΡΟΥ

- 12:00 – 12:20** ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΜΠΑΔΑ, Προωθώντας τη διεπιστημονικότητα: Ιστορία και μνήμη της δεκαετίας 1940-1950 και πολιτισμικές ταυτότητες.
- 12:20 – 12:40** ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Ζητήματα ταυτότητας και ετερότητας των εθνοπολιτισμικών ομάδων στη Λαογραφία και την Κοινωνική Ανθρωπολογία: Η περίπτωση των Αρβανιτών.
- 12:40 -13:00** ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΡΑΠΤΗΣ, Λαογραφία και Μυθολογία. Προσδιορίζοντας το περιεχόμενο του γνωστικού της αντικειμένου.
- 13:00 – 13:20** ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΡΗΓΑΤΟΣ, Πηγές για τη μελέτη της Λαογραφίας της Ιατρικής.
- 13:20 – 13:40** ΚΥΡΙΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥ – ΚΑΡΑΤΖΑ, Η ιστορία της διατροφής στην Ελληνική Λαογραφία και η διδασκαλία της στα Ελληνικά Πανεπιστήμια από διεπιστημονική σκοπιά (Λαογραφία – Κοινωνική Ανθρωπολογία).
- 13:40 – 14:00** ΣΥΖΗΤΗΣΗ
- 14:00** ΛΗΞΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ